

 <p>Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка</p>	Силабус навчальної дисципліни			
	Методологічні проблеми історичної науки			
	Статус дисципліни: нормативна			
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»			
Спеціальність	В 9 «Історія та археологія»			
Освітня програма	Освітньо-наукова програма «Історія та археологія»			
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) ступінь			
Форма навчання	денна			
Курс	II курс			
Семестр	3 семестр			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
	Лекційні			16
	Практичні/семінарські			14
	Лабораторні			-
	Самостійна робота			60
Семестровий контроль	<i>екзамен</i>			
Викладач	<i>Житков Олександр Анатолійович</i> , д.і.н., доцент кафедри історії України та всесвітньої історії.			
Контактна інформація	gitkov_oa@ukr.net			
Кафедра	кафедра історії України та всесвітньої історії			
Факультет	психології та історії			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Дисципліна “Методологічні проблеми історичної науки” забезпечує формування фахових компетентностей у процесі вивчення теоретико-методологічних напрямків історичних досліджень кінця ХХ-початку ХХІ століття, сучасних інтерпретацій методології та методів історичної науки.			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою викладання курсу “Методологічні проблеми історичної науки” є засвоєння теорій українського історіописання, вивчення сучасних міждисциплінарних методів історичного дослідження та їхнього використання у дослідницькому процесі.			
Компетентності	<p><i>Інтегральна компетентність</i> Здатність розв’язувати комплексні завдання та проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері історичної науки, що передбачає глибоке переосмислення на основі сучасної методології і джерел наявних та продукування нових цілісних знань, впровадження сучасних досягнень історичної науки у професійну та/або науково-педагогічну діяльність.</p> <p><i>Загальні компетентності</i> ЗК 1. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем. ЗК 2. Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній і письмовій формі. ЗК 3. Здатність створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в</p>			

інтернаціональних дослідницьких групах.

ЗК 4. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування нових ідей (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, в тому числі і в міждисциплінарних галузях.

ЗК 5. Готовність дотримуватись етичних норм у професійній діяльності. ЗК 6. Здатність до самоорганізації, планування й розв'язання задач власного професійного й особистого зростання.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність знаходити, обробляти та критично аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК 9. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК 10. Здатність до фахового спілкування з непрофесіоналом у галузі. ЗК 11. Здатність до розроблення та управління проектами.

ЗК 12. Здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском.

Фахові компетентності

ФК 1. Володіти найбільш передовими, концептуальними та методологічними знаннями за спеціальністю 032 «Історія та археологія», уміння застосовувати їх у власних дослідженнях.

ФК 2. Готовність до міждисциплінарних досліджень та залучення методик інших наук.

ФК 3. Здатність застосовувати уміння критичного аналізу, оцінки і прогнозування нових та складних ситуацій.

ФК 4. Здатність розробляти та реалізовувати власні науково-дослідні проекти, які дозволяють розв'язувати значущі наукові, соціальні, культурні, етичні проблеми і дають можливість переосмислити і створити нове знання.

ФК 5. Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності.

ФК 6. Здатність ініціювати наукові проекти у галузі історичної науки та у професійній сфері діяльності, проявляти лідерство та автономність на всіх етапах їх реалізації.

ФК 7. Здатність визначати ступінь об'єктивності фактологічної основи минулих подій в різних видах джерел, встановлювати та оцінювати достовірність та репрезентативність джерельної інформації.

ФК 8. Здатність дотримуватись етичних і моральних норм, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ФК 9. Готовність до професійної діяльності, з урахуванням особливостей фаху історика та актуальних проблем сучасної гуманітаристики.

ФК 10. Здатність до популяризації науково-історичного знання

**Програмні результати
(Чому можна
навчитися)**

- ПРН 1. Здатність до пошуку, аналізу та самостійної класифікації сукупності джерел, достатньої для реалізації дисертаційного дослідження.
- ПРН 2. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології в процесі пошуку, локалізації, збирання, опрацювання та аналізу історичних та історіографічних джерел.
- ПРН 3. Уміння оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки і застосовувати їх у власних дослідженнях та/або під час науково-педагогічної діяльності.
- ПРН 4. Обізнаність та здатність переосмислювати концепції, наявні у фаховому методологічному та історіографічному дискурсі; готовність удосконалювати існуючі в межах області дослідження знання.
- ПРН 5. Уміння оцінювати ступінь висвітлення основних аспектів наукової проблеми та обґрунтовувати потребу її подальшої розробки.
- ПРН 6. Готовність застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язання дослідницьких і практичних завдань, у тому числі й у міждисциплінарних галузях.
- ПРН 8. Здатність проектувати та переконливо представляти групі фахівців проект науково-дослідної роботи для вирішення важливої проблеми в галузі.
- ПРН 9. Здатність дотримуватись етики наукових досліджень та принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
- ПРН 10. Здатність презентувати результати дослідження у фаховому середовищі (конференції, круглі столи, наукові семінари) та широкому загалу (презентації, науково-популярні заходи та публікації).
- ПРН 11. Здатність завершити оригінальне наукове дослідження у вигляді дисертаційної роботи, заснованої на критичному аналізі джерел і синтезі наукових ідей та нових знань, і забезпеченій необхідним науковим апаратом.
- ПРН 13. Здатність інтегрувати власні науково-дослідні напрацювання до навчально-методичної роботи.
- ПРН 15. Здатність висвітлювати історичні проблеми у формі, доступній для широкої аудиторії різного віку та фаху. Публікувати наукові та науково-популярні тексти у фахових виданнях, ЗМІ, інформаційних ресурсах та ін.
- ПРН 16. Уміння користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтувати необхідні внесення змін і готовність впроваджувати інноваційні прийоми у науково чи навчально-методичну роботу.
- ПРН 17. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя, відповідальність за навчання інших.

Зміст дисципліни

Тема 1. Нові підходи до історіописання у сучасній історичній науці.
Тема 2. Нові напрямки історичних досліджень історії України та всесвітньої історії .
Тема 3. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень.
Тема 4. Історія емоцій у сучасній гуманітарній науці.
Тема 5. Культурна антропология на початку ХХІ століття.
Тема 6. Історія тіла: методологічний та методичний аспект дослідження.
Тема 7. Історична пам'ять та місця пам'яті.
Тема 8. Переосмислення української історії і українська історична наука.
Тема 9. Нові теоретико-методологічні підходи у сучасній польській історичній науці.

Критерії оцінювання роботи студентів

Критерії виставлення балів

Оцінювання якості знань аспірантів, в умовах організації освітнього процесу здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

Максимальний бал за виступ, участь у дискусії із питань певної теми на семінарському занятті – **5 балів**

5 балів ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її використання під час розкриття питання. Аспірант робить власні висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

4 бали ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки обговорення теми та дискусій.

3 бали ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні відтворення.

2 бали одержує здобувач, який непевнено переказує теоретичний матеріал . Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

1 бал одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті .

Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0 балів**.

Здобувач, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій.

Виконання самостійної роботи (самостійне вивчення окремих тем, виконання завдань) – до **10 балів**.

Написання ІНДЗ – до **15 балів**.

Підсумковий (семестровий) контроль

Підсумковою формою контролю з дисципліни “Методологічні проблеми історичної науки” є **екзамен**.

Екзамен проводиться відповідно до графіку навчального процесу. Підсумкова кількість балів із дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів: поточного контролю (35 балів), самостійної роботи (10 балів), написання ІНДЗ (15 балів), .

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотериторіальному державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Політика курсу

Вимоги викладача

1. Засвоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, виконання самостійної роботи, написання ІНДЗ.
2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
3. Якщо здобувач відсутній із поважної причини, або бажає підвищити бал за різні види робіт (семінарське заняття, самостійну роботу) він має можливість здати виконані завдання на консультації.

Інформаційне забезпечення

САЙТИ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого <http://www.nplu.org/>.

Книжкова палата України імені Івана Федорова <http://www.ukrbook.net>

Одеська національна наукова бібліотека <http://www.odnb.odessa.ua>

Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка <http://www.Korolenko.kharkov.com>

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника <http://www.lsl.ua>

[Сайти наукових бібліотек library.nlu.edu.ua](http://library.nlu.edu.ua)

Матеріально-технічне забезпечення

Курс забезпечено навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями (30 одиниць), мультимедійним обладнанням (4 мультимедійні дошки, 3 широкоформатні телеекрани), необмеженим доступом до Інтернет-мережі. До навчального процесу включені навчально-наукова лабораторія археологічних досліджень, методичний кабінет кафедри історії України та всесвітньої історії. Студенти та аспіранти мають можливість працювати з фондами наукової бібліотеки ЦДПУ. Окрім наукової бібліотеки університету, здобувачі вищої освіти користуються фондами Обласної наукової бібліотеки імені Дмитра Чижевського. Для проведення практичних та семінарських занять наявні два комп'ютерні класи, фонди зберігання археологічного музею імені Нінель Бокій, розміщені в окремому приміщенні, кабінет етнографії розміщений у навчальному корпусі факультету психології та історії. Аспіранти мають доступ до е-фондів Національної історичної бібліотеки (НІБУ), Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, платформи Web of Science, бібліографічної і реферативної бази даних Scopus та WOS, а також освітніх електронних платформ бібліотеки університету імені В. Винниченка.

Рекомендована література

1. Ададуров В. «Вписування» української історії в європейський контекст і його методологічні засади. Львів: Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2013. 46 с.
2. Ассман А. Простори спогаду. Форми трансформації культурної пам'яті / пер.з нім. К.Дмитренко, Л. Доронічева, О. Юдін. Київ, 2012.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
4. Бірта Г. О, Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень:

- навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
5. Бондаренко Г. Теорія і методологія історії. Луцьк: Ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту, 2011. 228 с.
6. Вжосек В. Історія-Культура-Метафора. Постановня неklasичної історіографії; Про історичне мислення / пер. з поль. Київ: НікаЦентр, 2012. 296 с.
7. Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків: Право, 2017. 448 с.
8. Демківський А. В., Безус П. І Основи методології наукових досліджень: навч. посібн. Київ : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
9. Медвідь В. Ю. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. / Ю. В. Медвідь, Данько Ю. І., Коблянська І. І. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
10. Зашкільняк Л. Методологія історії: від давнини до сучасності. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 1999. 226 с.
11. Козеллек Р. Часові пласти. Київ: Дух і Літера, 2006. 429 с.
12. Керолайн Кріадо Перес. Невидимі жінки. Як вижити у світі, де навіть цифри брешуть на користь чоловіків / пер. з англ. І. Гнатковської. Харків, 2021. 316 с.
13. Кісь О.Р. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології // Укр. іст. Журн. 2012. №2. С. 159 - 172.
14. Методологічні проблеми культурної антропології та етнокulturології: Зб. наук. Праць / Б.А.Головко та інші. Київ, 2011. 423 с.
15. Нові підходи до історіописання. За ред. Пітера Берка/ пер. з англ. Тетяни та Андрія Портнових. Київ, 2010. 223 с.
16. П'єр Нора. Теперішнє, нація, пам'ять / пер. з франц. Андрій Репа. Київ, 2014.
17. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. - К.: Інститут історії України НАН України, 2003. 516 с.

